

Basme populare romanesti

Făt-Frumos cu părul de aur

A fost odată într-o pustie mare un pustnic, și petrecea singur singurel. Vecinii săi erau fiarele pădurilor. Și așa era de bun la Dumnezeu, încât toate dobitoacele i se închinau, când se întâlneau cu dânsul.

Într-una din zile se duse pustnicul pe marginea gârlei, care curgea pe-aproape de coliba lui, și iată văzu că vine pe apă un sicriaș smolit și încleit bine, și auzi un orăcăit de copil ieșind dintr-însul.

Stătu puțin de cugetă și, după ce făcu rugăciune, intră în apă și trase cu o prăjină sicriașul la margine. Când deschise, ce să vadă în el? Un copilăș ca de vro două luni; îl scoase din sicriu și cum îl luă în brațe tăcu.

Acest copil avea un baier atârnat de gât. Și, dacă îl luă, văzu că într-însul era o scrisoare, o ceti și află că copilul de față este lepădat de o fată mare de împărat, care alunecase și ea în valurile lunei și, care, de frica părinților, lepădă copilul, îl puse în sicriaș și-i dase drumul pe gârlă, lăsându-l în știrea lui Dumnezeu.

Pustnicul voia din toată inima să crească pruncul ce-i trimisese Dumnezeu, dară când se gândi că n-are cu ce să-l hrănească îl podidi un plâns de nu se mai putea sfârși. Căzu în genunche și se rugă lui Dumnezeu, și o! minune! deodată răsări, mare, dintr-un colț al chiliei sale o viță, și numaidecât cresc și se înălță, până la streășina casei.

Pustnicul căută la dânsa și văzu struguri, unii copti, alții pârguiți, alții aguridă și alții tocmai în floare; îndată luă și dete copilului, și văzând că-i mănâncă, se bucură din tot sufletul lui și mulțumi lui Dumnezeu. Cu struguri cresc copilul până ce începu să mănânce și câte altceva.

Iară dacă se mai mări copilul, pustnicul se apucă și-l învăță să citească, să adune rădăcini ca să se hrănească și să umble la vânat.

Dar într-o zi chemă pustnicul pe copil și-i zise:

– Fătul meu, simț că slăbesc din ce în ce; sunt bătrân, precum mă vezi, află dară că de azi în trei zile mă duc pe lumea cealaltă. Eu nu sunt tatăl tău cel adevărat, ci te-am prins pe gârlă, unde erai dat și pus într-un sicriaș de mumă-ta, ca să nu se dovedească fapta sa cea de rușine, fiindcă era fată de împărat.

Dacă voi adormi somnul cel de veci, care o să-l cunoști când vei vedea că tot trupul meu are să fie rece ca ghiața, amorțit și țeapăn, să bagi de seamă că o să vină un leu. Să nu te sperii, dragul tatei, leul îmi va face groapa, și tu vei trage pământ peste mine; de moștenire n-am ce să-ți las decât un frâu de cal. După ce vei rămânea singur, să te sui în pod, să iei frâul, să-l scuturi, și îndată va veni un cal și te va învăța ce să faci.

După cum zisese bătrânul așa se și întâmplă.

A treia zi pustnicul, luându-și rămas bun de la fiul său cel de suflet, se culcă și adormi somnul cel lung.

Apoi îndată veni un leu groaznic, nevoie mare! și veni răcnind, cum văzu pe bătrân mort, îi săpă groapa cu ghiarele, iară fiul îl îngropă și rămase acolo trei zile și trei nopți plângând la mormânt.

Apoi foamea îi dete în știre că el viază încă; se sculă de pre mormânt cu inima zdrobită de durere și de întristare, se duse la viță, și cu mare mâhnire văzu că se uscaser; atunci își aduse aminte de vorbele bătrânului și se sui în pod, unde găsi frâul; îl scutură și iată că veni un șoimulean aripat și, stând înaintea-i, zise:

– Ce poruncești, stăpâne?

Copilul spuse calului din cuvânt în cuvânt toată șiritenia cu moartea bătrânului și adăogă:

– Iată-mă aicea singur. Dumnezeu mi-a luat pe tatăl ce-mi dedese, rămâi tu cu mine, dară să mergem într-altă parte, unde să ne facem o colibă: aici, lângă-acest mormânt, nu știu de ce, dar îmi tot vine să plâng.

– Nu așa, stăpâne, îi răspunse calul, noi o să ne ducem să locuim unde sunt mulți oameni ca dumneata.

– Cum? întrebă băiatul, sunt mulți oameni ca mine și ca tata? Și o să trăim cu dânșii?

– Negreșit, îi răspunse calul.

– Atunci, dacă e așa, mai întrebă copilul, de ce nu vin ei pe la noi?

– Ei nu vin, îi mai zise calul, fiindcă n-au ce căuta p-aci, trebuie să mergem noi la dânșii.

– Să mergem, răspunse copilul cu bucurie.

Iar dacă îi spuse că trebuie să fie îmbrăcat, fiindcă ceilalți oameni nu îmblă așa goi, băiatul rămase cam pe gânduri; și calul îi zise să bage mâna în urechea lui cea stângă și după ce băgă mâna scoase niște haine pe care le îmbrăcă, ciudindu-se că nu știa cum să le întrebuițeze; calul îl învăță, și apoi copilul încălecă pe dânsul și porni.

După ce ajunse în orașul cel mai de aproape și se văzu întru mulțimea aia de oameni, furnicând în sus și în jos, se cam spăimântă copilul de atâta zgomot, și îmbla tot cu frică, mirându-se de frumusețea caselor și de tot ce vedea; băgă însă de seamă că fiecare lucru-și are rânduiala sa. Dară calul, îmbărbătându-l, îi zise:

– Vezi, stăpâne, aici toate sunt cu șartul lor; de aceea trebuie să știi să-ți faci și tu un căpătâi.

Și, după ce șezu acolo câteva zile, mai dedându-se cu lumea și mai obișnuindu-se a trăi în huietul ce înăbușește orașele, plecă luându-și calul cu sine și se duse, și se duse, până ce ajunse pe tărâmul unor zâne.

Ajungând la zâne, cari erau în număr de trei, căută să se bage argat la dânsele; așa îl sfătui calul să facă.

Zânele deoacamdă nu prea voiau să-l ia în slujbă, dară se înduplecară la rugăciunile lui și-l

priimiră.

Calul adesea venea pe la domnul său, și într-o zi îi zise să bage de seamă, cum că în una din case zânele aveau o baie, că acea baie, la câțiva ani, într-o zi hotărâtă, curge aur, și cine se scaldă întâi aceluia i se face părul de aur.

Îi mai spuse să vadă că într-unul din tronurile casei zânele aveau o legătură cu trei rânduri de haine, pe care le păstrau cu îngrijire.

Băiatul băgă la cap toate zisele calului și, de câte ori avea câte ceva greu de făcut, chema calul și-i da ajutor.

Zânele îi dase voie să îmble prin toate casele, să deretece, să scuture, să măture, dar numai în camera cu baie să nu intre. Însă el când lipseau ele d-acasă intra și lua aminte la toate câte îi zicea calul. Ochi și legătura cu hainele puse cu îngrijire într-un tron.

Într-o zi zânele plecară la o sărbătoare, la alte zâne și avură grijă să poruncească argatului, ca în minutu ce va auzi zgomot în cămăruța cu baia, să rupă o șindrilă din streășina casei, ca să dea de știre și să se întoarcă de degrabă, fiindcă ele știau că e aproape să înceapă a curge această apă de aur.

Fiul pustnicului pândea și când văzu minunea asta chemă numaidecât pe cal. Calul îi zise să se scalde; și el așa făcu.

Ieșind din baie, el luă legătura cu hainele, și o porni la sănătoasa călare pe calul lui cel cu aripi, cu care zbura ca vântul și se ducea ca gândul. Cum călcă peste pragul porții, începu casele, curtea și grădina a se cutremura și a urla așa de groaznic, încât se auzi până la zâne și zânele îndată se întoarseră acasă.

Dacă văzură că argatul lipsește și hainele nu sunt la locul lor, se luară după dânsul; și-l urmăriră din loc în loc până ce, când era să puie mâna pe dânsul, el trecu hotarele lor, și apoi stătu.

Cum îl văzu zânele scăpat, se cătrăniră de necaz, că nu putură să-l prinză. Atunci ele îi ziseră:

– Ah! fecior de lele ce mi-ai fost, cum de ne amăgiși? Arată-ne, măcar, să-ți vedem părul.

Și răsfirându-și părul pe spinare, ele se uitau cu jind la dânsul, și li se scurgeau ochii. Apoi ziseră:

– Așa păr frumos nici noi n-am mai văzut! Fii sănătos, dară încai fă bunătate de ne dă hainele!

El însă nu voi, ci le opri și le luă în locul simbriei ce avea să ia de la zâne.

De aci se duse într-un oraș, își puse o bășică de cirviș în cap, și merse de se rugă de grădinarul împăratului ca să-l primească argat la grădina împărătească. Grădinarul nu prea voia să-l asculte, dară după multă rugăciune îl priimi, îl puse să lucreze la pământ, să care apă, să ude florile, îl învăță să curețe pomii de omizi și brazdele de buruieni. Făt-Frumos lua în cap tot ce-l învăța grădinarul, stăpânul său.

Împăratul avea trei fete: și așa multă grijă îi dase trebile împărăției, încât uitase de fete că trebuie să

le mărite.

Într-una din zile, fata cea mai mare se vorbi cu surorile ei ca să ducă fiecare câte un pepene ales de dânsa la masa împăratului.

După ce împăratul se puse la masă, veniră și fetele și aduse fiecare câte un pepene pe tipsii de aur și îi puseră dinaintea împăratului.

Împăratul se miră de această faptă și chemă sfatul împărăției să-i ghicească ce pildă să fie asta.

Adunându-se sfatul, tăiară pepenii și, după ce văzură că unul se cam trecuse, al doilea era tocmai bun de mâncat și al treilea dase în copt, zise:

– Împărate, să trăiești mulți ani; pilda asta însemnează vârsta fetelor măriei tale, și că a sosit timpul ca să le dai la casa lor.

Atunci împăratul hotărî să le mărite. Dete, deci, sfară în țară de această hotărâre și chiar de a doua zi începură a veni pețitori de la cutare și de la cutare fecior de împărat.

Iară după ce fata cea mai mare își alese mire pre un fiu de împărat, care-i păru mai frumos, se făcu mare nuntă împărătească. Și după ce se sfârși veseliile, plecară împăratul cu toată curtea ca să petreacă pre fiică-sa până la hotarele împărăției sale. Numai fiica împăratului cea mai mică rămase acasă.

Făt-Frumos, argatul de la grădină, văzând că și grădinarul se dusesse cu alaiul, chemă calul, încălecă, se îmbracă cu un rând de haine din cele luate de la zâne, pe care era câmpul cu florile și, după ce-și lăsă părul său de aur pe spate, începu a alerga prin grădină în toate părțile, fără să fi băgat de seamă că fiica împăratului îl vede de pe fereastră, căci odaia ei da în grădină.

Calul cu Făt-Frumos strică toată grădina și, când văzu că veselia lui făcuse pagubă, descălică, se îmbracă cu hainele sale de argat și începu a drege ceea ce se stricase.

Când veni acasă grădinarul și văzu stricăciunea ce se făcuse, se luă de gânduri; începu a certa pe argat de ce n-a îngrijit de grădină, și era atât de supărat, cât p-aci era să-l și bată.

Dară fiica împăratului, care privea de la fereastră toate aceste, ceru grădinarului să-i trimită niște flori.

Grădinarul făcu ce făcu și adună de prin colțuri câteva floricele, le legă și le trimise împărătesei celei mici. Ea, dacă priimi florile, îi dete un pumn de bani și-i trimise răspuns să ierte pe bietul argat, că nu este el de vină.

Atunci grădinarul, vesel de un dar așa de frumos, își puse toate silințele, și în trei săptămâni făcu grădina la loc, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic într-însa.

Nu mult după aceasta, fata împăratului cea mijlocie își alese și ea un fecior de împărat, și-l luă de bărbat. Veseliile ținură ca și la soră-sa cea mare; iară la sfârșitul veseliilor o petrecu și pe dânsa

împăratul până la hotarele împărăției sale. Fata cea mică a împăratului nu se duse, ci rămase acasă, prefăcându-se de astă dată că este bolnavă.

Argatul grădinei, cum se văzu iară singur, vru să se veselească și el ca toți slujitorii curței; însă, fiindcă el nu se putea veseli decât cu bidiviul său, își chemă calul, se îmbracă cu alte haine: ceru cu stelele, își lăsă părul pe spate, și călcă toată grădina.

Când băgă de seamă că iară fărâmasese totul, se îmbracă cu hainele sale cele proaste, și bocindu-se începu să dreagă ceea ce stricase.

Ca și dealt rând, grădinarul voind să-l cârpească, fu oprit de fata cea mai mică a împăratului, care ceruse flori, trimițându-i și doi pumni de bani, și vorbă să nu se atingă de argat, nefiind el vinovat. Grădinarul se puse iară pe muncă și dădu grădina gata în patru săptămâni.

Împăratul făcuse o vânătoare mare și, fiindcă scăpase de o mare primejdie, ridică un chioșc în pădurea aceea, și chemase, ca să serbeze mântuirea sa, pre toți boierii și slujitorii curței la o masă înfricoșată ce pregătise acolo. Toți curtenii se duseră la chemarea împăratului, numai fiica sa rămase.

Făt-Frumos, văzându-se iară singur, chemă calul și voind să se veselească și dânsul, îmbracă hainele: cu soarele în piept, luna în spate și doi luceferi în umeri, își lăsă părul de aur pe spate, încălecă calul și-l încurcă prin grădină.

Atât se stricase grădina, încât nu mai era chip de a o drege. Iar dacă văzu aceasta el, începu a se tângui, se îmbracă iute cu hainele lui cele de argat, și nu știa de unde să înceapă meremetul.

Mânia grădinarului trecu orice hotare, când veni și văzu acea mare prăpădenie. Dară când voi să-i dea pe foi pentru că nu îngrijise de grădină, fiica împăratului îi ceru flori, de la fereastră.

Grădinarul da din colț în colț și nu știa ce să facă; în cele mai de pe urmă, cătă și mai găsi vreo două floricele care abia scăpase de copitele calului cu aripi, i le trimise, și fata de împărat îi porunci să ierte pe bietul argat, pentru care îi și dădu trei pumni de galbeni.

Se apucă de croi din nou, și în șase săptămâni abia putu face ceva care să mai semene a grădină, iar argatului îi făgădui o sântă de bătaie, sor' cu moartea, de s-o mai întâmpla una ca asta, și să fie și gonit.

Împăratul se luase de gânduri văzând pe fiică-sa tot tristă. Ea acum nu mai voia să iasă afară nici din casă. Hotărî dară să o mărite și începu a-i spune de cutare și cutare fiu de împărat. Ea nu voia să audă de nici unul.

Iar dacă văzu așa împăratul, adună iară sfatul și boierii și îi întrebă ce să facă? Unul din boieri îi zise să facă un foișor cu poarta pe dedesubt, pe unde să treacă toți fiii de împărat și de boieri, și pe care-l va alege fata, să-l lovească cu un măr de aur ce-l va ține în mână, Eși după acela s-o dea împăratul.

Așa se și făcu. Se dete sfară în țară că este hotărârea împăratului să se adune mic și mare și să treacă pe sub poartă.

Toți trecură, dară nu lovi nici pe unul. Mulți credea că fata n-ar voi să se mărite. Însă un boier bătrân, trecut și prin ciur și prin dârmon, d-ăia care auzise, văzuse și pățise multe, zise să treacă și oamenii curții; trecu și grădinarul, și bucătarul cel mare și vătaful, și slugile, și vizitiii, și toți rânđașii, dar geaba, fata nu lovi nici pe unul.

Se făcu întrebare dacă n-a mai rămas cineva netrecut, și se află că a mai rămas un prăpădit de argat de la grădinărie, cheleş și dosădit de n-are seamăn pe lume.

– Să treacă și acesta, zise împăratul.

Atunci chemă și pe argatul cel cheleş și-i zise să treacă și dânsul, dar el nu cuteza; apoi cam cu cârâială, cam cu sila, fu nevoit să treacă și, dacă trecu, fata îl lovi cu mărul.

Argatul începu a țipa și a fugi, ținându-se cu mâinile de cap zicând că i-a spart capul.

Împăratul, cum văzu cele întâmplare, zise:

– Asta nu se poate! este o greșeală! fata mea nu e de crezut să fi ales tocmai pe cheleşul ăsta.

Nu putea, vezi, să se învoiască împăratul a da pe fie-sa după argat, deși îl lovise fata cu mărul.

Atunci puse de a doua oară să treacă lumea și de a doua oară fiică-sa lovi cu mărul în cap pe cheleş, care iarăși fugi ținându-se cu mâinile de cap și țipând.

Împăratul, plin de mâhnire, iară își luă vorba înapoi, și puse de a treia oară să treacă toată lumea.

Dacă văzu și văzu împăratul că și d-a treia oară tot pe cheleş îl lovi fata, s-a plecat la sfatul împărăției, și i-a dat lui pe fiică-sa.

Nunta se făcu cam pe ascuns, și împăratul apoi îi oropsi pe amândoi, și nu mai voi să știe și să auză de dânșii; atâta numai că de silă, de milă, îi priimi să locuiască în curtea palatului.

Un bordei într-un colț al curții li se dete spre locuință, iar argatul se făcu sacagiul curții.

Toate slugile împăratului râdeau de dânsul și toate murdăriile le arunca pe bordeiul lui. Înăuntru însă calul cel cu aripi le adusese frumusețile lumii; nu era în palaturile împăratului ceea ce era în bordeiul lui.

Fiii de împărat, carii veniseră în pețit la fiica cea mică, se îmbufnară de rușinea ce pățise, pentru că fiica împăratului alesese pe cheleş și se învoiră între dânșii ca să pornească oaste mare împotriva lui.

Împăratul simți mare durere când auzi hotărârea vecinilor săi, însă, ce să facă? se pregăti de război, și nici că avea încotro.

Amândoi ginerii împăratului se sculară cu oaste și veniră în ajutorul socrului lor. Făt-Frumos trimise și el pe soția sa ca să roage pe împăratul a-i da voie să meargă și el la bătaie.

– Du-te dinaintea mea, nesocotito; fiindcă, iată, din pricina ta mi se turbură liniștea; nu mai voi să vă văz în ochii mei, nemernicilor ce sunteți.

Dară, după mai multe rugăciuni, se înduplecă, și porunci să-l lase să care și el măcar apă pentru oștire.

Se pregătiră și porniră.

Făt-Frumos, cu hainele lui proaste și călare pe o mârțoagă șchioapă, plecă înainte. Oștirea îl ajunse într-o mlaștină unde i se nomolise iapa și unde se muncea ca să o scoată, trăgând-o când de coadă, când de cap, când de picioare.

Râseră oștirea și împăratul cu ginerii cei mai mari ai săi și trecură înainte.

După ce însă nu se mai văzură dânșii, Făt-Frumos scoase iapa din noroi, își chemă calul său, se îmbracă cu hainele câmpul cu florile și porni la câmpul bătăliei, ajunse și se sui într-un munte apropiat, ca să vadă care parte este mai tare.

Oștile dacă ajunse, se loviră, iar Făt-Frumos, văzând că oastea vrăjmașă este mai mare la număr și mai tare, se răpezi din vârful muntelui asupra ei și ca un vârtej se învârteja prin mijlocul ei cu paloșul în mână, și tăia în dreapta și în stânga, pe oricine întâlnea.

Așa spaimă dete iuțeala, strălucirea hainelor și zborul calului său, încât oastea și toți cu totul o rupseră d-a fuga apucând drumul fiecare încotro vedea cu ochii, împrăștiindu-se ca puii de potârniche.

Iar împăratul după ce văzu minunea, mulțumi lui Dumnezeu că i-a trimis pe îngerul său de l-a scăpat din mâna vrăjmașului, și se întoarse vesel acasă.

Pe drum întâlni iarăși pe Făt-Frumos, prefăcut în argat, muncind să-și scoată iapa din noroi; și cum era cu voie bună, împăratul zise la câțiva:

– Duceți-vă de scoateți și pe nevoiașul acela din noroi.

N-apucară să se așeze bine, și veni veste la împăratul că vrăjmașii lui cu oștire și mai mare s-au ridicat asupra lui.

Se găti dară și el de război și plecă s-o întâlnească. Făt-Frumos iară se rugă să-l lase și pe dânsul să meargă, și iară fu huiduit.

Dară dacă dobândi voie, porni iară cu iapa lui. Fu și de astă dată de râs și de bătaie de joc, când l-a văzut oștirea că iară se înnomolise și nu putea să-și scoată iapa din noroi de fel, de fel.

Îl lăsară înapoi dară el ajunse și acum mai nainte la locul de luptă, prefăcut în Făt-Frumos, călare pe calul cu aripi, și îmbrăcat în hainele lui cele cu cerul cu stelele.

Oștile deteră în tâmpene și în surle și se loviră, iar Făt-Frumos, dacă văzu că vrăjmașii sunt mai

puternici, se repezi din munte și-i puse pe goană.

Împăratul se întoarse iară vesel, mulțumind lui Dumnezeu de ajutorul ce i-a dat, și iară porunci ostașilor să scoată din noroi pe nevoiașul de sacagiu. Iar el era împăcat cu cugetul său și se bucura în ascunsul sufletului său de izbândeale sale.

Împăratul de mâhni până în fundul inimii sale când auzi că vrăjmașii se ridică de a treia oară cu oaste și mai mare și că a ajuns la hotarele împărăției sale câtă frunză și iarbă; un plâns îl năpădi, de să ferească Dumnezeu! și plânse, și plânse, până ce simți că-i slăbesc vederile. Apoi își strânse și dânsul toată oastea și porni la bătălie cu nădejde în Dumnezeu.

Făt-Frumos porni și el tot pe oțopina lui.

Iar după ce trecu toată oastea făcând haz de dânsul cum se muncea ca să-și scoată iapa din noroi, se îmbracă cu hainele cele cu soarele în piept, luna în spate și doi luceferi în umeri, își lăsă părul de aur pe spate, încălecă calul și într-un minut fu iarăși pe munte, unde aștepta să vadă ce s-o întâmpla.

Se întâlnește oștile, se loviră din mai multe părți și se tăiau unii pre alții fără de cruțare, atâta erau de înverșunați ostașii. Iar când fu către seară, când văzu că oștirea vrăjmașă era să ia în goană pre a împăratului, unde se repezi odată Făt-Frumos din munte ca un fulger; și unde trăsni în mijlocul lor, încât se îngroziră de nu mai știau ce fac. Strălucirea hainelor lui Făt-Frumos până într-atâta orbise și zăpăcise pe vrăjmaș de nu mai știau oștile unde se află. Făt-Frumos lovea cu pala de zvânta, în toate părțile. Groaza intrase în inimile protivnicilor și îi tulburase de își uitaseră de bătălie, ci cătau cum să se mântuiască cu viață. O luară la sănătoasa cari încotro vedea cu ochii dând năvală unii peste alții de-și rupeau gâturile. Făt-Frumos însă îi gonia și-i secera cu pala ca pe buruienile cele rele.

Împăratul îl văzu sângerat la mână, la care se crestase însuși, și îi dete năframa sa ca să se lege. Apoi se întoarse acasă izbăviți de primejdie.

Când veniră, găsiră iară pe Făt-Frumos în noroi cu iapa, și iarăși porunci de îl scoase.

Și sosind acasă împăratul căzu la boală de ochi și orbi. Toți vracii și toți filosofii carii citeau pe stele fură aduși, și nimeni nu putură să-i dea nici un ajutor. Într-una din zile, sculându-se din somn împăratul, spuse că a văzut în vis un bătrân care i-a zis că dacă se va spăla la ochi și dacă va bea lapte de capră roșie sălbatică va dobândi vederile.

Auzind astfel ginerii săi, porniră cu toții, cei doi mai mari singuri, fără să ia și pe cel mic, și fără a voi să-l lase măcar a merge împreună cu dânsii. Iară Făt-Frumos chemă calul și merse cu dânsul prin smâncuri, găsi capre roșii sălbatice, le mulse și când se întorcea, se îmbracă în haine de cioban și ieși înaintea cumnaților săi cu o doniță plină cu lapte de oi. Ei îl întrebară ce lapte are acolo, iară el le răspunse, prefăcându-se că nu-i cunoaște, că duce lapte de capră roșie la împăratul care visase că-i va veni vedere dacă va da cu acel lapte pe la ochi. Atunci ei se încercară a-i cumpăra laptele; dar ciobanul le răspunse că laptele nu-l dă pe bani ci că, dacă voiesc să aibă lapte de capră roșie, să se zică că sunt robii lui, și să rabde ca să le pună pecetea lui pe spinarea lor, măcar că ei au să se ducă și să nu mai dea pe la dânsul.

Cei doi gineri se socotiră că ei pentru că sunt împărați și gineri de împărat n-o să le pese nimic, se lăsară, deci, de le puse pecetea lui în spinare, și apoi luară laptele și-l aduseră vorbind între dânșii pe drum: "De se va încerca, nerodul, să ne zică ceva, îl facem nebun, și tot noi vom fi mai crezuți decât dânșul".

Se întoarseră la împăratul, îi deteră laptele, se unse la ochi și bău, dară nu-i ajută nimic. După aceea veni și fiica cea mică la împăratul și-i zise:

– Tată, iată ia și acest lapte, pe care îl aduse bărbatul meu, unge-te și cu dânșul, așa te rog.

– Ce lucru bun a făcut nătărăul de bărbatul tău, răspunse împăratul, ca să facă și acum ceva de ispravă? N-a putut face nimic ginerii mei ceilalți, cari m-au ajutat așa de mult în războaie, și tocmai el, nătângul, o să-mi poată ajuta? Și apoi nu v-am zis că n-aveți voie a vă mai arăta înaintea feței mele? Cum ai cutezat să calci porunca mea?

– Mă supui la orice pedeapsă vei binevoi să-mi dai, tată, numai unge-te, așa te rog, și cu acest lapte ce ți-l aduce umilitul tău rob.

Împăratul dacă văzu că atât de mult se roagă fiica-sa se înduplecă și luă laptele ce-i adusesese, și apoi se unse cu dânșul la ochi o zi, se unse și a doua zi, și cu marea sa mirare simți că pare că începuse a zări ca prin sită; și dacă se mai unse și a treia zi, văzu cum vede toți oamenii cu ochii luminați și limpezi.

După ce se însănătoși, dete o masă mare la toți boierii și sftnicii împărăției, și după rugăciunea lor priimi și pe Făt-Frumos săEșează în coada mesei.

Pe când se veseleau mesenii și se chefuiau, se sculă Făt-Frumos și, rugându-se de iertare, întrebă:

– Mărite împărate, robii pot șede cu stăpânii lor la masă?

– Nu, nicidecum, răspunse împăratul.

– Apoi dacă este așa, și fiindcă lumea te știe de om drept, fă-mi și mie dreptate, și scoală pe cei doi oaspeți cari șed d-a dreapta și d-a stânga măriei tale, căci ei sunt robii mei; și ca să mă crezi, pune să-i caute și vei vedea că sunt însemnați cu pecetea mea în spinare.

Cum auziră ginerii împăratului, o băgară pe mânecă și mărturisiră că așa este; îndată fură nevoiți a se scula de la masă și a sta în picioare.

Iară cătră sfârșitul mesei, Făt-Frumos scoase năframa care i-a fost dat-o împăratul la bătălie.

– Cum ajunse năframa mea în mâinile tale, întrebă împăratul? Eu am dat-o îngerului Domnului care ne-a ajutat la război.

– Ba nu, mărite împărate, mie mi-ai dat-o.

– Apoi dacă este așa, tu ești acela care ne-ai ajutat?

– Eu, mărite împărate.

– Nu se poate, adaoase iute împăratul, și dacă vei să te crez, arată-te așa cum era atunci acela căruia am dat năframa.

Atunci el se sculă de la masă, se duse de se îmbracă cu hainele cele cu soarele în piept, luna în spate și doi luceferi în umeri, își lăsa părul pe spate și se înfățișă împăratului și la toată adunarea.

Cum îl văzură mesenii, îndată se rădicară și se minunară; Făt-Frumos era atâta de mândru și strălucitor, încât la soare te puteai uita, dar la el ba.

Împăratul, după ce laudă pe fiică-sa pentru alegerea sa cea bună, se dete jos din scaunul împărăției și ridică în el pre ginerele său, Făt-Frumos; iară el, cea dintâi treabă ce făcu, fu de a da drumul din robie cumnaților săi, și în toată împărăția se făcu bucurie mare. Eram și eu p-acolo, și la masa împărătească:

Căram mereu la vatră, lemne cu frigarea,

Duceam eu la masă, glume cu căldarea

Pentru care căpătai:

Un năpăstroc de ciorbă

Ș-o sântă de cociorbă

Pentru cei ce-s lungă vorbă,

Și încălecai p-o șea și v-o spusei d-voastră așa.

Și mai încălecai p-o lingură scurtă, s-o dai pe la nasul cui n-ascultă.